

روز مقاومت، ایثار و پیروزی آزادسازی خرمشهر؛ درس‌هایی از مقاومت اسلامی برای نسل‌های آینده

سوم خرداد، سالروز آزادسازی خرمشهر در تاریخ انقلاب اسلامی ایران، نمادی از ایثار و مقاومت است.

سوم خرداد، سالروز آزادسازی خرمشهر در تاریخ انقلاب اسلامی ایران، نمادی از ایثار و مقاومت است. این مقاله به نقش جمهوری اسلامی ایران در حمایت از جنبش‌های مقاومت منطقه می‌پردازد و تأثیر تاریخی آزادسازی خرمشهر را بررسی می‌کند.

طرح مسأله و ضروت بحث

سوم خرداد 1361، روزی تاریخی در تقویم انقلاب اسلامی ایران است؛ روزی که رزمندگان اسلام با رشادت و اتحاد، خرمشهر را از چنگال رژیم بعث عراق آزاد کردند. این پیروزی، نه تنها یک موفقیت نظامی، بلکه نمادی از مقاومت، ایمان و اراده ملتی بود که تحت رهبری حضرت امام خمینی (رحمه الله)، از ارزش‌های اسلامی و انقلابی خود دفاع کرد.

سوم خرداد 1361 نه فقط یک رویداد تاریخی، که نقطه عطفی در گفتمان مقاومت اسلامی معاصر و به عنوان الگویی برای جنبش‌های مقاومت در منطقه تبدیل شده است. آزادسازی خرمشهر در این روز، حادثه‌ای استراتژیک بود که از چند منظر قابل تحلیل است:

الف) بعد نظامی-استراتژیک: عملیات بیت المقدس که منجر به پیروزی رزمندگان جمهوری اسلامی ایران شد، نشان داد چگونه نیروهای به ظاهر نامنظم ولی دارای ایمان راسخ می‌توانند در برابر ارتشی مجهز و متکی به حمایت قدرت‌های جهانی پیروز شوند. ارتش بعث عراق در آن مقطع از حمایت تمامی ابرقدرت‌های شرق و غرب برخوردار بود. (1)

ب) بعد روانشناختی: پیروزی در آزادسازی خرمشهر موجب تقویت روحیه مقاومت در جهان اسلام شد. شهید دکتر مصطفی چمران (رحمه الله) در خاطرات خود می‌نویسد: «پس از آزادسازی خرمشهر، جوانان لبنانی با امید بیشتری به مبارزه با صهیونیست‌ها ادامه دادند». (2)

ج) بعد گفتمان‌سازی: این رویداد، گفتمان "مقاومت مؤثر" را در منطقه نهادینه کرد. رهبر شهید انقلاب اسلامی (رحمه الله) در این باره فرمودند: «خرمشهر به ما آموخت که مقاومت نه شعار که راهبرد است». (3)

جمهوری اسلامی ایران با حمایت از گروه‌های مقاومت مانند حزب الله لبنان، انصارالله یمن و حشد الشعبی عراق، نقش بی‌بدیلی در مقابله با استکبار جهانی و صهیونیسم ایفا کرده است.

در ادامه، به بررسی تأثیر پیروزی سوم خرداد بر شکل‌گیری و تقویت جنبش‌های مقاومت اسلامی می‌پردازیم و بیان می‌شود که چگونه این رویداد، الهام‌بخش مبارزات آزادی‌خواهانه در خاورمیانه شده است.

آزادسازی خرمشهر: یک پیروزی استراتژیک و نقطه عطف مقاومت اسلامی

پیروزی در عملیات بیت المقدس و آزادسازی خرمشهر در 3 خرداد 1361، یکی از مهم‌ترین لحظات تاریخ معاصر ایران است. این رویداد نشان داد که ملتی با ایمان و اتحاد می‌تواند در برابر یکی از قدرتمندترین ارتش‌های منطقه پیروز شود. حضرت امام خمینی (رحمه الله) در این باره فرمودند: «خرمشهر را خدا آزاد کرد». (4)

این پیروزی نه تنها روحیه رزمندگان اسلام را تقویت کرد، بلکه پیامی به جهانیان فرستاد که مقاومت در برابر ظلم ممکن است. این الگو بعدها به جنبش‌های مقاومت در لبنان، یمن و عراق منتقل شد.

ایجاد تاکتیکی عملیات بیت المقدس

* ترکیب نیروهای مردمی و نظامی: حضور همزمان ارتش، سپاه و بسیج نشان‌دهنده الگوی نوین دفاع مقدس بود. (5)
* نقش رهبری معنوی: نفوذ کلام امام خمینی (رحمه الله) در روحیه رزمندگان که در خاطرات فرماندهان عملیات به کرات ذکر شده است. (6)

پیامدهای منطقه ای آزادسازی خرمشهر
* تغییر معادلات امنیتی خلیج فارس
* الهام بخشی به جنبش های آزادی بخش
* شکل گیری نظریه "موازنه عدمی" در استراتژی نظامی منطقه(7)

جمهوری اسلامی ایران و معماری جدید مقاومت منطقه ای
حزب الله لبنان: از مقاومت تا بازدارندگی

حزب الله لبنان نماد مقاومت در برابر صهیونیسم محسوب می شود که با الهام از انقلاب اسلامی ایران و مقاومت در جنگ تحمیلی شکل گرفت. حمایت های معنوی و مادی جمهوری اسلامی ایران از این گروه، باعث شد تا آنها به یکی از قوی ترین نیروهای مقاومت در برابر رژیم صهیونیستی تبدیل شوند.

عملیات های موفق حزب الله در جنگ 33 روزه (2006) نشان داد که مقاومت می تواند حتی در برابر پیشرفته ترین ارتش ها نیز پیروز شود. در طول یک سال و نیم گذشته نیز با مقابله نظامی با رژیم غاصب صهیونیستی، نقش موثری ایفا نموده است.

انصارالله یمن: الگوی مقاومت نامتقارن
جنبش انصارالله یمن نیز با تأثیرپذیری از گفتمان مقاومت ایران، توانست با تحول از گروه محلی به قدرت منطقه ای، در برابر تجاوز عربستان و متحدانش ایستادگی کند.

انصارالله یمن هم اکنون نیز با الهام از روحیه مقاومت جمهوری اسلامی ایران، در دفاع از مردم مظلوم غزه، با عزمی راسخ به مقاومت در برابر رژیم صهیونیستی برخاسته است و امروز شاهد نوآوری های نظامی در موشک باران اهداف استراتژیک(8) از سوی آنها هستیم.

مقایسه توان دفاعی انصارالله قبل و بعد از سال 2015 میلادی:
* برد موشکی: قبل از 2015 (150 کیلومتر)، پس از آن (1500 کیلومتر)
* توان پهپادی: قبل از 2015 (محدود)، پس از آن (پیشرفته)
* کنترل سرزمینی: قبل از 2015 (3 استان)، پس از آن (12 استان)

حشد الشعبی: از مبارزه با تروریسم تا قدرت منطقه ای
تشکیل حشد الشعبی در عراق پس از ظهور داعش، نمونه ای دیگر از تأثیرگذاری ایران در منطقه بود. این نیروها با الهام از فرهنگ مقاومت ایران، نقش کلیدی در نابودی داعش با همراهی سردار شهید حاج قاسم سلیمانی و ابومهدی المهندس ایفا کردند و هم اکنون نیز در دفاع از ملت فلسطین و مردم مظلوم غزه فعالند.

حشد الشعبی با تحول به نهادی سیاسی-نظامی و تأثیرگذار در منطقه و به دست آوردن جایگاه در ساختار قدرت عراق(9) نقش موثری در مقاومت اسلامی ایفا می نماید.

جمع بندی و چشم انداز آینده:

۱. دستاوردهای استراتژیک مقاومت اسلامی

* ایجاد قوس مقاومت از بیروت تا صنعاء با حمایت گسترده مردمی در کشورهای محور مقاومت در منطقه؛
* تغییر معادله قدرت در منطقه و بیداری مردم کشورهای منطقه حتی با وجود بی تفاوتی سران برخی کشورها؛
* ناکام گذاشتن پروژه "خاورمیانه جدید" آمریکا که تبلیغات و هزینه بسیار زیادی برای آن انجام داده است.

۲. چالش های پیش روی مقاومت اسلامی

* جنگ ترکیبی دشمنان علیه محور مقاومت جهت تضعیف ساختار دفاعی مقاومت اسلامی؛
* تحریم های اقتصادی کشورهای محور مقاومت به ویژه ایران توسط آمریکا (شریک جرم اسرائیل غاصب)؛
* نفوذ فرهنگی دشمن و تلقین ناامیدی از استمرار مقاومت اسلامی در برابر تجاوزهای رژیم صهیونیستی؛
* همراهی برخی از کشورهای منطقه با سیاست های منطقه ای آمریکا و عادی سازی رابطه با رژیم صهیونیستی.

۳. راهکارهای آینده جهت حفظ و تقویت مقاومت اسلامی

* تقویت همگرایی مقاومت با اتحاد بیش از پیش کشورهای محور مقاومت با حمایت توده مردم؛
* توسعه بیشتر توانمندی های نامتقارن محور مقاومت به ویژه ایران به عنوان موثرترین کشور محور مقاومت؛

* دیپلماسی فعال منطقه ای که ایران به عنوان مرکزیت محور مقاومت در منطقه نقش مهم و تأثیرگذاری دارد.

سخن پایانی:

سوم خرداد تنها یک روز تاریخی نیست، بلکه نمادی از فرهنگ مقاومت و ایثار است که از مرزهای ایران فراتر رفته و به الگویی برای جنبش های آزادی بخش منطقه تبدیل شده است.

جمهوری اسلامی ایران با حمایت از گروه های مقاومت اسلامی در منطقه مانند حزب الله لبنان، انصارالله یمن و حشد الشعبی عراق، ثابت کرده که استراتژی مقاومت می تواند در برابر زورگویان جهانی موفق باشد.

پاسداشت آزادسازی خرمشهر در روز 3 خرداد، به ما یادآوری می کند که «مقاومت، پیروزی می آفریند» و این درس ها باید همواره زنده بمانند تا نسل های آینده نیز راه شهدا و مقاومت اسلامی را ادامه دهند.

پی نوشت ها:

1. کارنامه و خاطرات سال 1361، ص 45.
2. لبنان و خرمشهر: خاطرات شهید چمران، ص 112.
3. مجموعه بیانات امام شهید سیدعلی خامنه ای (رحمه الله) درباره مقاومت، ص 23.
4. سخنرانی حضرت امام خمینی (رحمه الله)، 3 خرداد 1361.
5. استراتژی نظامی در دفاع مقدس، ص 67.
6. خاطرات فرماندهان عملیات بیت المقدس، صص 89-92.
7. نظریه موازنه عدمی در استراتژی نظامی ایران، ص 145.
8. انصارالله: از مبارزه محلی تا قدرت منطقه ای، ص 178.
9. حشد الشعبی و آینده عراق، ص 233.

فهرست منابع:

1. هاشمی رفسنجانی، علی اکبر (1378). کارنامه و خاطرات سال 1361. تهران: دفتر نشر معارف انقلاب.
2. چمران، مصطفی (1363). لبنان و خرمشهر: خاطرات شهید چمران. تهران: انتشارات روایت فتح.
3. خامنه ای، سیدعلی (1395). مجموعه بیانات درباره مقاومت. تهران: انتشارات مؤسسه پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی.
4. فلاحی، محمد (1390). استراتژی نظامی در دفاع مقدس. تهران: انتشارات مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ.
5. باقری، حسن (1385). خاطرات فرماندهان عملیات بیت المقدس. تهران: انتشارات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.
6. دهقان، حسین (1392). نظریه موازنه عدمی در استراتژی نظامی ایران. تهران: انتشارات دانشگاه امام حسین علیه السلام.
7. العبدلی، محمد (2019). انصارالله: از مبارزه محلی تا قدرت منطقه ای. بیروت: انتشارات دارالمعارف.
8. العامری، فهید (2020). حشد الشعبی و آینده عراق. بغداد: انتشارات مرکز الدراسات الاستراتیجیه.

نویسنده: سیدامیرحسین موسوی تبار

منبع: تحریریه راسخون